

NAWAŁTLONY (12) *part praet pass pf*

nawałtlony (11), **nawałtlon** (1).

a *jasne*; -on-, -ón.

sg *m N* nawałtlony (2), nawałtlón (1); ~ (*praed*) nawałtlony (1) *NiemObr*, nawałtlón (1) *Mącz*. ◇ *f N* nawałtlonã (1). ◇ *L* nawałtlon(e)j (1). ◇ *n N* nawałtloné (3); -é (1), -(e) (2). ◇ *A* nawałtloné (1). ◇ *L* nawałtlon(e)m (1). ◇ *pl N subst* nawałtlon(e) (1). ◇ *D* nawałtlonym (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde brak.

Oslabiony, wyczerpany, pozbawiony dotychczasowego znaczenia; fractus Mącz; affectus, delibatus, infractus, quassatus Cn (12) :

a. *O siłach fizycznych człowieka, zdrowiu (4) :*

nawałtlon od czego (1): Intabescere morbo, Nawałtlón być od choroby. *Mącz* 231d.

nawałtlony czym (2): Ktorem ták zbytnim pićciem/ nie tylko dużá bywa zábijáná/ ále też ciáło bywa náwałtlone. *WerGość* 270. *Cf Wyrażenie.*

W przeciwstawieniu: »dobry ... nawałtlony« (1): tak wdobrem zdrowiju iako y wnawałtlonem nieomieskiwa bic pozitetzem R:P *Paprup* L4.

Wyrażenie: »czasem nawałtlony« (1): [miłość] y stárcóm czáfem náwałtlonym Rzélko ognia dodáie *GosłCast* 31.

b. *O sile politycznej lub militarnej (5) :*

nawałtlony czym (3): Fractus praelio, Náwałtlony woyną. *Mącz* 135d; *OrzJan* 47, 74.

Szeregi: »osłabiony i nawałtlony« (1): iuż o drugiey [*chorobie Rzeczypospolitej*] zá pomocą Bożą mowmy/ która iest ná głowę/ to iest o krolewskiey władzey osłábionej y náwałtloney. *SkarKazSej* 689a.

»nawałtlony i przełomiony« [*szyk 1:1*] (2): páńtvo téż tureckie/ woyną náwałtloné y przełomioné byđz może *OrzJan* 47, 74.

»znędzony i nawałtlony« (1): [*Turczyn*] potym woysko swoie znędzoné y náwałtloné/ musiał dwákróć do domu odwođzić *OrzJan* 80.

c. *O Kościele; w przen (2) :* bárzoby sie bać potrzebá/ áby poniekađ náwałtlone [*budowanie chrześcijańskie*] nieupáđło *KuczbKat* 120; *NiemObr* 32.

d. *O abstraktach (1) :* Matko Boza barzo ía na watlone mores Polonorum *Paprup* 12.

Synonimy: osłabiony, znędzony.

Cf **NAWAŁTLIĆ, NIENAWAŁTLONY**

(ASt